

VYDEJTE SE NA VÝLET S KLASÁČKEM ZA BUBLAVÝM BAHNEM DO REZERVACE SOOS

STRUČNÝ POPIS VÝLETU:

Naučná stezka mezi jezírky a tůněmi, kde žije několik druhů chráněných živočichů a celá řada mokřadních a slanomilných rostlin.

DĚLKA TRASY:

2 km

OBTÍŽNOST:

Nenáročný, rovinatý terén vede částečně po dřevěných vyvýšených chodnících, po upravené cestě. Návrat od poslední zastávky je po silnici s občasným provozem. Na výlet je možné se vydat s kočárkem i se psy, kola nechte doma. Trasa je bezbariérově upravená, s výjimkou expozice Ptačí svět a Příroda Chebska. Pejsany musíte mít na vodítku, nebo je budete od bahna drhnout 3 měsíce :)

VÝCHOZÍ BOD VÝLETU:

Národní přírodní rezervace se nachází necelých 5 km od Františkových lázní. Trasu můžete zahájit na parkovišti v obci Skalná.

PARKOVÁNÍ:

Zdarma v areálu.

OTEVÍRACÍ DOBA A VSTUPNÉ:

Rezervace SOOS

www.muzeum-frantiskovylazne.cz/cz/oteviraci-doba-a-vstupne-soos

Rezervaci můžete navštívit kdykoli v průběhu roku, protože v každém ročním období se bahenní sopky a mofety projevují jinak.

WC:

V areálu – na trase už je to obtížné, všude bažina.

MOŽNOST OBČERSTVENÍ:

V areálu SOOS jsou stánky s občerstvením. Pokud zajdete na oběd do některé z restaurací v okolí, určitě si dejte zdejší specialitu - Karlovarský knedlík. Věděli jste, že na Karlovarský knedlík nepotřebujete ani gram mouky? Opravdu. Vlastně na něj docela stačí pečivo, vejce a mléko. A ubrousek, ve kterém se to všechno uvaří.

ZA BUBLAVÝM BAHNEM DO REZERVACE SOOS

LEGENDA PRO RODIČE A POPIS TRASY:

Milí cestovatelé,

společně s Klasáčkem vás zveme do bažin. Lekli jste se? Nemáte čeho. Národní přírodní rezervace SOOS patří mezi nejzajímavější rezervace u nás. Trasa vede po dně vyschlého slaného jezera, kde ze schránek jezerních řas vznikla evropská rarita – tzv. křemelinový štít. Všude kolem vás budou bublat bahenní sopky a vyvěrat hlubinné prameny. Krátká a nesmírně zábavná trasa pro milovníky přírody a geologie se bude líbit všem dětem. Na výlet můžete klidně vzít i miminka v kočárku. Rezervace je přístupná po zakoupení vstupenky, součástí areálu je také geopark s horninami, které se vyskytují v okolí, roubená věžová sýpka a Muzeum SOOS, kde si můžete prohlédnout expozice: Příroda Chebska a SOOSu, Historie Země – modely ještěřů v životní velikosti, obrazy Zdeňka Buriana, Paleontologie a Ptačí svět. Nedaleko vchodu do rezervace je stará dřevěná sýpka a záchranná stanice zvířat.

DOPIS DĚTEM:

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou vás povede po dřevěné stezce tajemnou krajinou nad bublajícím bahnem. Stejně jako k ostatním našim výletům jsme i k tomuto připravili originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly.

Jdeme na to!

Zaparkujte u muzea a u vstupu do areálu, skočte si koupit vstupenky, a pokud máte svačinu, můžete hned vyrazit po vyznačeném chodníčku.

Zkuste najít mezi listnatými stromy jen jeden jehličnatý a řekněte, jak se jmenuje. Čím se modřín liší od ostatních jehličnatých stromů? Pomůže vám, když si řeknete, že je druhým jménem opadavý?

Vylezte na dřevěný chodníček a jděte rovnou za nosem. Z chodníčků se nesmí slézat, protože byste se mohli propadnout do bahna a utopit botu, nebo byste třeba mohli zašlápnout a zahubit nějakou vzácnou rostlinku.

A máme tady první otázku. Jak se jmenují vodní rostlinky, kterým lidově říkáme doutníky a také tak vypadají? Najdete je snad na každém rybníku... I tady... Jejich název začíná na O.

1. Jak se jmenuje rostlina?

Národní přírodní rezervace SOOS je unikátní přírodní rezervace na sever od Františkových Lázní, kterou spravuje Městské muzeum Františkovy Lázně. Chráněné území bylo vyhlášeno v roce 1964 a jeho rozloha činí 221 hektarů. Slovo „SOOS“ znamená v *egerlandském*, tj. cheb-

ském německém nářečí „močál“. K močálu se dnes vztahuje i naše tajenka, však sami uvidíte, co na vás vykoukne na konci výletu. :)

Díky pozdní vulkanické činnosti, rašelině i dalším vlivům je krajina v této rezervaci jako z jiného světa, nemá ve střední Evropě obdoby. V rezervaci žije několik druhů chráněných živočichů a roste zde celá řada mokřadních a slanomilných rostlin.

Zkuste nyní najít napravo duby a řekněte nám, jak se jmenují jejich plody. A jak se jmenují plody buků?

Všude vidíte břízy a neupravený les – to je schválně, aby nebyla narušena místní vzácná ekosféra. Vidíte tu zrzavou vodu pod vámi? To jsou ty minerály v ní. Hlavně ji nepijte! :)

Přicházíme k druhé tabuli s názvem Humility, kde se píše, že mocnost, tedy hloubka rašeliny, je zde až 7 metrů. No, to byste se pěkně potopili, stejně jako indián Atrej a kůň Artex v jednom moc krásném filmu – v *Nekonečném příběhu*, kde byly nebezpečné Močály smutku. Tak nesmutnit a smát se. Ve filmu se vyskytoval také jeden obr, který jedl kameny.

2. Jak se jmenoval kamenný obr ve filmu *Nekonečný příběh*?

Že ho neznáte? To nevádí, to dáte dohromady... – „žral“ kameny...

Západní Čechy mají stovky minerálních pramenů, ale jen malá část z nich zůstala nevyužitá a v přírodním stavu. To je případ i přírodní rezervace SOOS. Mělká kotlina mezi Vonšovským a Sooským potokem je rozdělena valem křemičitého písku na dvě části. V severní, která má odtok do Sooského potoka, se vytvořilo hluboké rašeliníště. V bezodtoké jižní části vzniklo mělké jezero. Kolik dělníků tady asi utopilo své holínky, když tyto chodníčky pro vás stavěli... Vy to rozhodně nezkoušejte! :)

V jednom takovém bahnitém rybníčku žil i jeden skřítek neposeda, který vypadal trochu jako opička. Byla kolem něj mlha hustá tak, že by se dala krájet.

3. Jak se jmenuje známý vodní skřítek z Večerníčku?

Nejznámější a nejvydatnější pramen národní přírodní rezervace SOOS je silně proplyněná kyselka obsahující velké množství minerálních látek, především léčivou Glauberovu sůl a síran železnatý. Císařský pramen vyvěrá z velké hloubky a s teplotou 14–18 °C je nejteplejším minerálním pramenem v celém Chebsku. Je také považován za nejchutnější minerální vodu v okolí Františkových Lázní. Kvůli projímavým účinkům však není vhodný k dlouhodobějšímu užívání.

A k němu právě míříme – je u něj i naučná tabule s číslem 2. Zkuste do pramene strčit prstík a ochutnat. Je teplý? A dobrý? Přečtete na ozdobném kamenu nápis?

Pokračujeme nyní dál a krajina se začíná měnit. Vypadá to tady jak v nějaké prvohorní krajině. Žijí tu i vzácná zvířátka. Však se o nich dočtete na tabuli s číslem 4. A zde také na vás čeká další písmenko do tajenky.

4. Jak se jmenuje druhým jménem ropucha s nafouknutou pusou?

A jaké nožičky máte vy? Dlouhé, nebo krátké?

Z bezobratlých živočichů zde žijí nádherní a vzácní motýli – bělopásek topolový, otakárek ovocný a otakárek fenyklový. Místy se objevuje i vzácný brouk tesařík obrovský. Na území rezervace SOOS hnízdí také velmi vzácný a chráněný pták jeřáb popelavý. Vidíte nějakého? A co rosničku?

Nyní nás obklopují břízky ze všech stran (jsou i nad hlavou) – a touto březovou bránou projdeme do nejzajímavější části stezky.

Všude kolem to bublá a syčí... A ten zvláštní smrádek... :)

Z některých vývěřů se sykotem uniká plynný oxid uhličitý (takovému výronu se říká mofeta), jiné tvoří nepravé bahenní sopky, ve kterých bublá voda a bahno. Za dešťů se zaplňují vodou, za mrazů kolem nich vznikají ledové pyramidy a sloupy. Organické sedimenty se začaly utvářet před asi 10–12 tisíci lety. To bylo tak dávno, že vám to nedokážeme ani vysvětlit... Obvykle píšeme, že v té době žila vaše praprapraprababička, ale tenkrát žila maximálně tak nějaká buňka z ní. :)

Za mofety se označují bahenní prohlubně, jimiž z podloží uniká do ovzduší oxid uhličitý. Tento plyn je v rezervaci SOOS produktem doznívající sopečné činnosti. Vzniká v hloubce 15 a více kilometrů, kde se uvolňuje při chladnutí žuly. Dále prostupuje silnými vrstvami bahna a slatinných půd, ty před sebou tlačí spolu s podzemní vodou až na zemský povrch, kde vymílá kráter. Podzemní minerální voda v kráterech díky sycení oxidem uhličitým silně probublává. Za suchého počasí, při nízké hladině podzemní vody, vystupuje do kráteru pouze syčící plyn. Mofety jsou v rezervaci SOOS až 80 centimetrů velké!

Křemelina, která se vyskytuje v okolí mofet, dodnes nachází široké uplatnění ve stavebnictví a zemědělství. V roce 1867 vyrobil Alfréd Nobel za pomoci křemeliny a nitroglycerinu dynamit. Křemelina byla v národní přírodní rezervaci SOOS těžena až do 60. let 20. století. Zdejší rozvrásněné křemelinové pláně jsou holé a v teplých měsících je zdobí bíložluté výkvěty solí. Vidíte je? Místo má atmosféru měsíční krajiny.

Pokračujeme dál a na stromech hledáme značku, která nás dnes celý výlet provází. Je to takový čtvereček, který označuje naučnou stezku. Má bílou a ještě jednu barvu.

5. Jaká druhá barva je na značce?

Vidíte napravo poslední „bubláček“ a několik srostlých břízek?

Pomalou se blížíme k asfaltce, která nás dovede zpátky k muzeu. Ještě jsme si však neřekli nic k místním kytičkám. Převážnou část území rezervace SOOS pokrývají rašelinné lesy. V okolí vývěřů slaných pramenů se vyskytují slanomilné druhy rostlin, tzv. halofyty, se kterými se obvykle setkáváme u moře. Ve zdejších těžkých podmínkách neměly potřebný přísun živin, a tak se z „veganů“ staly „masožravci“, tedy aspoň takhle zjednodušeně si to vysvětlujeme. :) Přicházíme k další tabuli.

6. Jak se jmenuje tabule číslo 7?

Došli jsme na asfaltku a vydáme se po ní směrem doleva. Provází nás koleje, do SOOSu totiž můžete dojet z Chebu vláčkem.

V létě bývají všude kolem maliny, ostružiny a nalevo také rybník, o kterém je celé dnešní vyprávění. Poznáte už z tajenky, jak se jmenuje? Ne? Tak to vám musíme trochu pomoci další otázkou, která přijde za chvíli, až nalevo uvidíte v lesíku mnoho mechu... Tam bychom si hned zdřímli, jen abychom se ovšem nepropadli a nestalo se z nás uhlí. :)

Uhlí se zde netěží. Zato rašelina a slatina se zde těžily od 19. století – zprvu jako topný materiál, později především pro lázeňské účely. Současně se těžila křemelina na výrobu žáruvzdorných cihel, izolačních obkladů a prášků. Ložisko křemeliny bylo do roku 1936 využíváno též firmou Mattoni, která v solivaru vyluhovala z křemeliny minerální soli.

Máte rádi tuto minerálku?

Pokračujeme dál, do cíle už je to jen kousek a my si tak můžeme popovídat o zdejších kraji.

Chladnější podnebí a také zvláštní půda v Karlovarském kraji nevytváří vhodné podmínky pro zemědělství, a proto se zde pěstují pouze nenáročné plodiny, například olejniny.

Děti, víte, co to jsou olejniny? Znáte nějaké? Jedna se jmenuje jako známý fotbalista a druhá vypadá jako sluníčko...

Jsou to plodiny pěstované zejména pro vyšší obsah oleje v některých jejich částech (nejčastěji semenech). Olejninu využíváme v potravinářství (k lisování oleje) i v chemickém průmyslu na výrobu biopaliv, maziv nebo např. nátěrových hmot. Řepka olejka, která na jaře žlutě kvete po celém kraji, je jednoletá rostlina pěstovaná pro olejnatá semena. Vyrábí se z nich řepkový olej, který je pro náš jídelníček z hlediska složení mastných kyselin velmi výhodný. Dále je využívána na výrobu biopaliv. Slunečnice roční je jednoletá rostlina z čeledi hvězdnicovitých. Není nijak náročnou plodinou na pěstování, ale daří se jí víc na teplých a slunečných stanovištích. Její květ s typickými žlutými okvětními lístky je ve skutečnosti květenství složené z většího množství drobnějších kvítků. Z nich pak vznikají semena. Pro listy, poupata a mladé nerozvinuté květy slunečnice je charakteristický takzvaný heliotropismus – otáčení za sluncem.

Vypadá opravdu jako slunce a slunce ke svému životu potřebuje. Tady by se jí v bažině moc nedařilo, ale můžete ji sem alespoň namalovat klacíkem do hlíny...

Komu by se zde ovšem líbilo, jsou skřítkci ze známého českého Večerníčku. Znáte Křemílka a Vochomůrku a jejich pohádky z mechu?

7. Co kromě mechu k nim patří a co kolem sebe vidíte?

Patří k nejstarším rostlinám na naší planetě. Rostou zde téměř 200 milionů let a přečkaly nejprudší klimatické změny, jaké mohly v historii naší Země nastat. Vzhledem k tomu, že si zachovaly původní vzhled prvohorní flóry, staly se velice atraktivními rostlinami, které zdobí nejednu zahrádku či domácí květinový kout. Jejich sytě zelené, ploché, většinou zpeřené listy, které bývají v mládí stočené do spirály, nemají v rostlinné říši, snad s výjimkou cykasů, prakticky obdoby.

A teď hurá kolem domečků k cíli. Zkuste najít šeřík a lípu. To je snadné, že?

Které zvíře vidíte za plotem? Klasáček tam viděl daňka, který se nechal pohladit.

Představte si, že mládě daňka ihned po narození zalehne nehybně do husté vegetace, kde zůstává bez hlesu ležet maskováno barvou svého kožíšku proti predátorům. Maminka se k němu vrací, jen aby ho nakožila a případně odvedla na nové místo k zalehnutí.

To je vlastně podobné jako u lidí – miminka také jen leží a čekají na mlíčko... jen to maskování není potřeba :)

Naposledy se vracíme k dnešní doplňovačce. Že vám chybí poslední písmenko? Tady je. Zůstáváme u sopek.

8. Jak se jmenuje známá mexická sopka s krkolonným názvem?

A to už je všechno. Jistě už víte, proč jsme se dnes ptali na Rákosníčka. :)

Teď se ještě můžete podívat do muzea a na dinosaury, a pak hurá třeba na některý z našich dalších výletů s Klasáčkem! Šťastnou cestu a zase někdy na shledanou!

REKAPITULACE OTÁZEK DO KŘÍŽOVKY:

1. Jak se jmenuje rostlina?
2. Jak se jmenoval kamenný obr ve filmu *Nekonečný příběh*?
3. Jak se jmenuje známý vodní skřítek?
4. Jak se jmenuje druhým jménem ropucha?
5. Jaká druhá barva je na značce?
6. Jak se jmenuje tabule č. 7?
7. Co kromě mechu ke skřítkům patří?
8. Jak se jmenuje známá mexická sopka?

Věříme, že jste si cestu za naší tajenkou užili. Těšíme se, že vás na některém z našich Klasáčkových výletů zase někdy potkáme. Přejeme šťastný návrat domů!

Chcete se dozvědět **další zajímavosti** a informace o značkách kvality?

Vše najdete na jednom místě zde:

www.akademiekvality.cz

Recepty na doma i na výlety inspirované produkty značek kvality najdete zde:

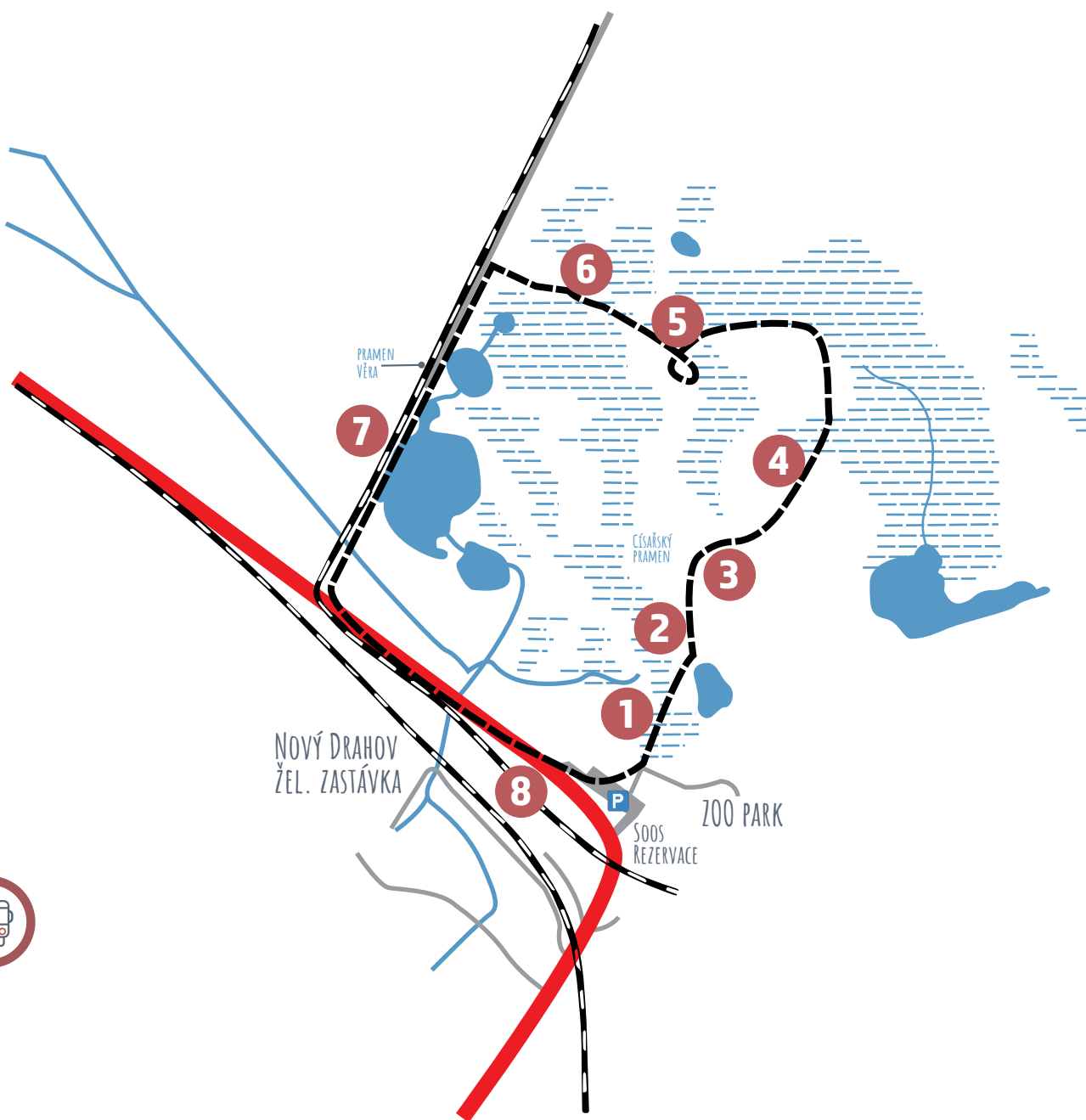
www.akademiekvality.cz/recepty

Někdy je nutné zůstat doma v teple a pak se budou hodit **tipy, jak zabavit neposedné děti**. Zde najdete pracovní listy, fotonávody i další inspiraci pro malé i velké.

www.akademiekvality.cz/pospolu-u-stolu

ZA BUBLAVÝM BAHNEM DO REZERVACE SOOS

NOVÝ DRAHOV
ŽEL. ZASTÁVKA

PRAMEN
VĚRA

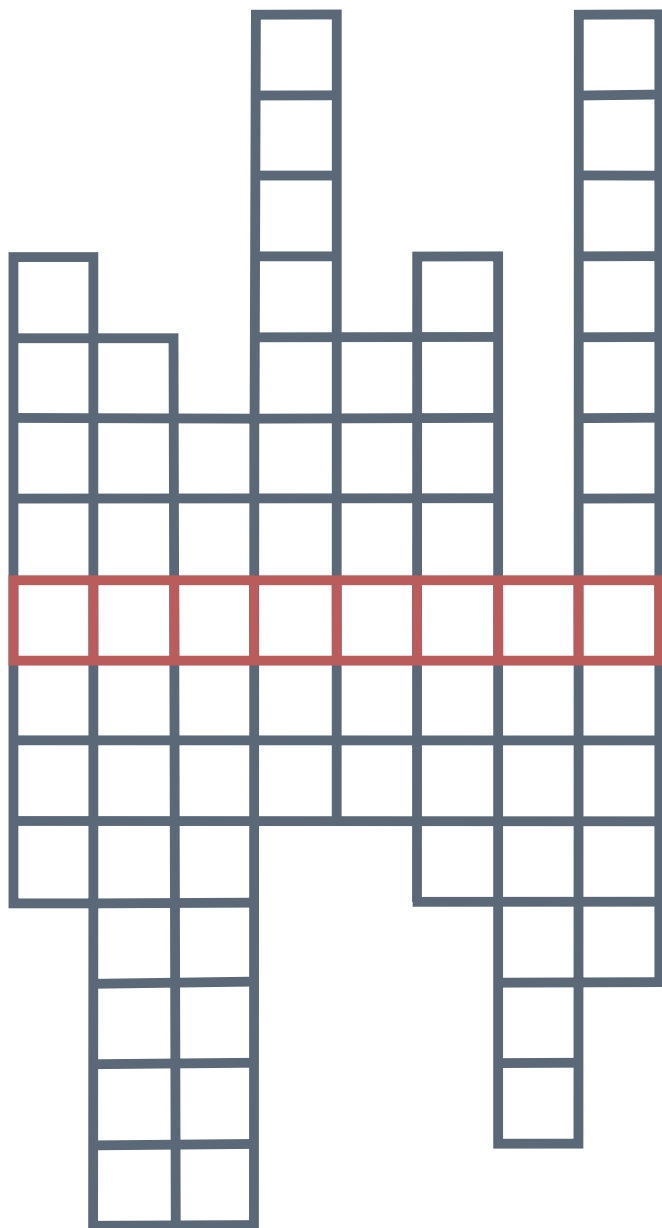
CÍSAŘSKÝ
PRAMEN

SOOS
REZERVACE

ZOO PARK

ZA BUBLAVÝM BAHNEM
DO REZERVACE SOOS

KŘÍŽOVKA

1 2 3 4 5 6 7 8

